

บทคัดย่อ

การวิจัยหลักสูตรท้องถิ่นเกษตรอินทรีย์อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนอำเภอขุนยวม ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์เกษตรอินทรีย์ของอำเภอขุนยวม
2. เพื่อศึกษาปัญหาด้านการเกษตรของอำเภอขุนยวม
3. เพื่อสืบหาผู้ที่มีความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์
4. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์
5. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ในการจัดการหลักสูตรฝึกอบรมด้านเกษตรอินทรีย์
6. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเกษตรอินทรีย์
7. เพื่อให้เกิดหลักสูตรเกษตรอินทรีย์ที่เหมาะสมต่อชุมชนของอำเภอขุนยวมอย่างยั่งยืน

พื้นที่ดำเนินการวิจัย 3 หมู่บ้าน 2 ตำบล คือ

- ตำบลแม่อุคอ (บ้านหัวแม่สุริน, บ้านพะยอม หมู่ 2)
- ตำบลขุนยวม (บ้านขุนยวม หมู่ 1 และหมู่ 2)

ผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วยกลุ่มเกษตรกร

- ตำบลแม่อุคอ (บ้านหัวแม่สุริน, บ้านพะยอม หมู่ 2)
- ตำบลขุนยวม (บ้านขุนยวม หมู่ 1 และหมู่ 2)
- คณะครูผู้บริหารสถานศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษา 6 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” บ้านพะยอม หมู่ 2 ตำบลแม่อุคอ อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาบ้านหนองป่าก่อ หมู่ 1 ตำบลขุนยวม
- องค์การปกครองท้องถิ่น หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน องค์กรเครือข่ายชุมชน

กระบวนการทำงานวิจัยมี 10 กิจกรรมคือ

- 1) เตรียมชุมชน
- 2) เลือกพื้นที่เป้าหมาย
- 3) สำรวจสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน
- 4) วิเคราะห์ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน
- 5) กำหนดความต้องการ
- 6) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 7) การสรุปผลประเมินผล

- 8) คืบข้อมูลและหลักสูตรท้องถิ่นสู่ชุมชน
- 9) ปรับปรุงแก้ไขเอกสาร / การจัดการเอกสาร
- 10) นำเสนอผลงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วงคือ

- ช่วงที่ 1 **ขั้นเตรียมการ** เตรียมความพร้อมชุมชน สร้างความเข้าใจ สำรวจสภาพปัญหาของชุมชน วิเคราะห์ปัญหา สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
- ช่วงที่ 2 **การดำเนินงาน** จะเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ครู ผู้เรียน โดยนำสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อร่วมกันหารูปแบบที่เหมาะสม
- ช่วงที่ 3 **ระดมความคิด** กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปฏิบัติการจริง สรุปผลประเมินผล คืบข้อมูลหลักสูตรท้องถิ่นสู่ชุมชน โดยภาพรวมความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของท้องถิ่นขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ที่จะนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่จริง

ผลการดำเนินงานวิจัยทั้งหมดบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่น เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งชาวบ้าน นักวิชาการ เกิดความพึงพอใจและเหมาะสมกับสภาพปัญหาของชุมชน เพราะเป็นหลักสูตรที่มาจากความต้องการของชุมชนจริงๆ ชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมและให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่มาจากชุมชนเองจริงๆ